

i.)

A Magyar Tudományos
Akademiának
kürt pályázatára szánt pályamunka.

Beküldetett a Gróf Wéssely-féle pályá-
zatra az 1891-iki év szept. hó 29-én.

Selige: Ki a Tisza vizét issza.
(Wéssely.)

IV.

Három kereszt.

Elbeszélő költemény. Beküldetett a Gróf Wadassy-féle pályázatra.

Felige: "Ki a Hívra vizét issza".
(Stjepdale.)

Fűt az őszi felhő, üri a hideg szél,
Ségtelen dühében nagy könnycseppeket sír.
Prácsik egy könnycsepp a vándor fejére,
Ki az úton ballag szemét földre sítve.

Felnéz, mintha intőjel volna ez neki:
"Ne keresd a földön azt, a mi már égi!"
Kisx esztendő óta távol falujától,
Távol háznépétől, anyjától'sanyjától,

Elszakadva élt ő kiinn a nagyvilágban,
A bű, a szenvedés hü társaságában.
Inost fűt a sors elől, mint az üldözött vad,
Melynek nyomában jár az üldöző csapat.

Míg lába előre, lelke visszatéren
 Rég elmúlt időkhöz, ifjú éveibe.
 Ott látja önmagát szülőfalujában,
 Egy szerény kis háznak csendes udvarában.

Ott ül édes apja a tornác végében,
 Bölintget előre s könyvül a szemében;
 De nem mintha másnak helyeselné dolgát.
 Ki is mondhatná meg ily bölintés okát?

Mellette az anyja, szeme mindig rajta;
 Reskenős kezét az arcán tartogatja.
 Fél megmordítani a szempilláját,
 Mert meggyitná akkor a könyvsatorniját.

"
 O pedig elöttök vándorútra készen;
 Nem tudja, mit tegyen? hallgasson? beszéljen?
 Tartja a szeretet; üri a végeret.
 Melyik hatalmasabb? mely vesz győzedelmet?"

Megszólal végre az anyjai szeretet:
 "Kedves jó gyermekeim! ne hagyjél benünket!"
 "Mindig jó gyermekek voltál szülőidnek;"
 "Oreg napjaitat most keserítneél meg."?

"Ártán lásd, fellábunk koporsóban van már;"
 "Ki fogja le szemüink, ha szölit a halál?"
 "Oh mert az, nem késik; az nem várakozik;"
 "Az emberéletre soha nem alkuszik."

„Csak legalább tudnók, hogy mi a szándékod?”
 „Hova, merre veszed utadat? mert látod”
 „Könnyebben esik majd öreg műlőidnek,”
 „Ha te nem tennéd: hogy ők keresnének meg.”

„Hajh, mert nagy a világ; de kicsiny a szíve;”
 „Benne mindenki csak önmagának híve.”
 „Oh, megfagyna benne a te gyenge szíved;
 „Mint a virág, melyet korai fagy lepett.”

„Ő” ért mind halottá, mint az elített rab,
 „A kinek a törvény halálbüntetést szab.
 „Tellemelte tehát érzelmei szavát,
 „És önvédelmére ily szavakat talált:

"Édes apám, anyám! úgy fáj az én szívem:"

"Itt hagyni titeket kétségbeesetten."

"Itt hagyni e házat, mely menyországom volt;"

"S elvenni helyébe az eméltő pokolt."

"De nem tudok érzelmimnek gátot vetni;"

"Erős sodró hullámival megkürdeni."

"S a távolban nagy hírt, nevet mutat nekem."

"Elmegyek utána, hogy azt fellelhessem."

Uttra kelek tehát. Add rám lelkem atyám

Alyai áldásod: s ez lesz védőbástyám.

Te pedig kü anya, kísérj el lelkeddel;

"Sötétedni ha kezd: ne tévelyedjem el."

Így skólt a távozó. Tovább nem folytatta.
 Nyakába borúlt az édes anyja, s anyja.
 Szívük könnyekben egybeolvadának
 Az érzelmekben egy szép szentháromságok.

S mi ezután történt, nem volt rá ereje,
 Hogy a múlt e részét újra átélhesse.
 Megfutott előle. Ideje is volt már,
 Mert a láb nélküle mindegyre botorkál.

A mint elfoglalta trónusát a lélek,
 A vándor úgy érte, mely álomból ébredt.
 De ez ébredésben meglepetés várta:
 Szülőfalucskáját maga előtt látta.

Nem futott feléje kitárt karjaival.
 Kalapját levéve mely fohász-kodással
 Leborúlt előtte, mint oltárkép előtt;
 Simát rebegett az Isten megérté őt ...

Ejfält üt az óra a falú tornyában;
 Mélységes mely csend ül az egész határban.
 Egy fűszél sem mordul; egy madár se reppen.
 Csak a hold úszik a kiderült kék égen.

De amint az ejfält elverte az óra,
 Mordul, ébred minden, s mint egy parancsszóra
 Nagy szél herkedik; rizeg a falevél.
 Lelkek órája ez; s minden remegve fél.

És im, ez órában, e viharos éjben
 Ticsoda a bátor, ki rohanva méggen?
 Megáll a falinak egy kis háza előtt:
 Egy pillanatra csak, tovább fűt mint ővilt.

Ugyan miért állott meg? Ismét miért fűtött el?
 Hisz pusztá volt a ház; miért remült tőle el?
 Hogy a háza senki, legjobban mutatja.
 Hívott a lakai s fűlepte udvara.

Vagy az ürességtől ijedt meg oly nagyon,
 Mely kerestül bámult rája az ablakon?
 Hogy temetőbe ment. Talált két keresztet.
 Hol másnap a fél hold már hármat nézhetett.